EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 627 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Švédska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 627 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Švédska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

---

[1] Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) Cieľom nariadenia REPowerEU[4], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do EÚ, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Švédsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030[5], ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie miery rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a jednotný trh javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 na toto oznámenie nadviazala, keď vydala výročnú správu o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti[6]. V správe sa uvádzajú podrobné údaje o silných stránkach a výzvach jednotného trhu Európy z hľadiska konkurencieschopnosti, pričom sa monitoruje každoročný vývoj na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024[7], čím odštartovala cyklus európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Švédsko určila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 12. apríla 2024, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Zároveň zahŕňa aj zmenené nariadenie (ES) č. 1467/97 týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite a zmenenú smernicu 2011/85/EÚ o rozpočtových rámcoch členských štátov[8].

---

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264 z 29. apríla 2024, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. EÚ L 2024/1264, 30.4.2024,

Cieľmi nového rámca sú udržateľnosť verejného dlhu a udržateľný a inkluzívny rast, ktorý sa má dosiahnuť postupnou fiškálnou konsolidáciou, ako aj reformami a investíciami. Podporuje sa v ňom preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát by mal Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány obsahujú fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont v trvaní štyroch až piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky mandátu národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov[9] v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch by mala byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby najneskôr do konca obdobia úprav dlh verejnej správy dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP, a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod 3 % HDP a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto plánov má Komisia [21. júna] 2024 poskytnúť členským štátom usmernenia týkajúce sa obsahu plánov a následných výročných správ o pokroku, ktoré budú musieť predložiť, a v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2024/1263 im zašle technické usmernenia týkajúce sa fiškálnych úprav (referenčné trajektórie a prípadne technické informácie). Členské štáty by svoje strednodobé fiškálno-štrukturálne plány mali predložiť do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty by mali podľa potreby zabezpečiť zapojenie svojich národných parlamentov a konzultácie s nezávislými fiškálnymi inštitúciami, sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja a kopíruje pritom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Švédsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými

---

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a smernica Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 nariadenia Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 (Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čisté výdavky sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov, ii) diskrečných príjmových opatrení, iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 4. mája 2022 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska[10], ktoré bolo zmenené 9. novembra 2023 na základe článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 o aktualizácii maximálneho finančného príspevku na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Švédsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Švédsko 26. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a svoj konvergenčný program na rok 2024 v súlade s článkom 8 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Švédska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o Švédsku na rok 2024[12]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Švédsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Švédska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Švédska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Komisia vykonala v súvislosti so Švédskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonali útvary Komisie v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Švédska na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené v marci 2024[13]. Komisia 19. júna 2024 dospela k záveru, že vo Švédsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Švédsko čelí najmä zraniteľným miestam súvisiacim s jeho trhom s nehnuteľnosťami a vysokým súkromným dlhom, ktoré sú naďalej relevantné aj napriek určitej korekcii, pričom opatrenia v príslušných oblastiach politiky na ich riešenie sú obmedzené. Ceny nehnuteľností po niekoľkoročnom výraznom zvyšovaní od konca roku 2022 klesajú. Dlh súkromného sektora v pomere k HDP klesol v dôsledku vysokého rastu nominálneho HDP z dôvodu vysokej inflácie, kým úroveň dlhu sa v nominálnom vyjadrení stále zvyšovala. Náhle zvýšenie úrokových sadzieb negatívne ovplyvňuje dlhovú službu domácností a komerčných realitných spoločností, znižuje dopyt a pôsobí na ceny nehnuteľností. Rozšírený výskyt pohyblivých úrokových sadzieb a hypotekárnych úverov s veľmi dlhým trvaním vytvoril tlak na súvahy domácností, pričom znížil schopnosť splácania, vyvolal pokles spotreby a prispel k hospodárskej recesii v roku 2023. Zároveň prudko klesla výstavba nových nehnuteľností na bývanie. Napriek nedávnym poklesom sú ceny obytných nehnuteľností stále výrazne

[10] Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 7772/2022; ST7772/2022 ADD1).

[11] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 9. novembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 14474 2023).

[12] SWD(2024) 627 final.

[13] SWD(2024) 85 final.

nadhodnotené. Rovnako sa zdá, že ceny komerčných nehnuteľností neboli doteraz v plnej miere upravené, a existujú riziká pre dlhovú službu, ak úrokové sadzby zostanú vysoké a zníži sa zhodnocovanie. Finančný sektor je vo veľkej miere vystavený sektoru nehnuteľností, jeho silné ukazovatele by však mali slúžiť ako solídna ochrana pred šírením problémov v sektore nehnuteľností do hospodárstva vo všeobecnosti. Pokrok v oblasti príslušných politík bol obmedzený a ak sa neprijmú dôraznejšie opatrenia, zistené zraniteľné miesta budú pretrvávať a môžu viesť k opätovnému nárastu nadobúdania obytných nehnuteľností financovaného dlhom a nadhodnoteniu cien obytných nehnuteľností. Opatrenia, ktorými sa zvyšuje ponuka bývania, by mohli výrazne prispieť k predchádzaniu týmto problémom. Okrem toho daňový systém naďalej uprednostňuje nadobúdanie obytných nehnuteľností financované dlhom prostredníctvom značnej daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov a uprednostňuje vlastníctvo obytných nehnuteľností. Trh s nájomným bývaním sa nereformoval.

(11) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[14], sa saldo verejných financií Švédska znížilo z prebytku na úrovni 1,2 % HDP v roku 2022 na deficit na úrovni 0,6 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol z 33,2 % HDP na konci roka 2022 na 31,2 % HDP na konci roka 2023.

(12) Rada 12. júla 2022 odporučila Švédsku[15], aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[16], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Švédsko by malo byť pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti vzhľadom na iniciatívu REPowerEU, a to okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky v roku 2023[17] vo všeobecnosti neutrálne, a to na úrovni 0 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 vo všeobecnosti neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 % HDP a bol v súlade s odporúčaním Rady. Vo všeobecnosti neutrálny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol spôsobený znížením núdzových podporných opatrení (cielené a necielené) pre domácnosti a podniky v reakcii na zvyšovanie cien energie (o 0,3 percentuálneho

---

14 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2024.

15 Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 1).

16 Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho produktu Švédska v roku 2023 odhaduje v nominálnom vyjadrení na 7,7 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

17 Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Záporné (kladné) znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu (reštriktívnu) fiškálnu politiku.

bodu HDP) čiastočne vyváženého viacerými menšími opatreniami, okrem iného znížením energetickej dane z pohonných hmôt. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 tvorili 4,9 % HDP, čo predstavuje zvýšenie o 0,2 percentuálneho bodu v porovnaní s rokom 2022. Švédsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako napríklad programy *Industry Leap* (pokrok v oblasti priemyslu) a *Climate Leap* (pokrok v oblasti klímy), a poskytlo finančné prostriedky na projekty v oblasti klímy a nízkoemisné technológie v priemysle, ako aj na investície do rozširovania širokopásmového pripojenia. Švédsko ešte nepredložilo žiadosť o platbu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

(13) Kľúčové projekcie v konvergenčnom programe na rok 2024 možno zhrnúť pomocou nasledujúcich údajov. V makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 0,7 % v roku 2024 a na úrovni 2,5 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa KPIF (inflácia meraná indexom spotrebiteľských cien bez úrokových nákladov) by sa mala v roku 2024 pohybovať na úrovni 2,1 % a v roku 2025 na úrovni 1,7 %. Očakáva sa, že deficit verejných financií sa v roku 2024 zvýši na 1,2 % HDP a v roku 2025 sa zníži na 0,3 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do konca roka 2024 zvýši na 32,0 % a následne sa do konca roka 2025 zníži na 31,4 %. Po roku 2025 má saldo verejných financií podľa prognóz v roku 2026 dosiahnuť prebytok vo výške 0,7 % HDP a v roku 2027 vo výške 1,7 %. Saldo verejných financií by teda malo v horizonte programu podľa plánov zostať pod referenčnou hodnotou deficitu na úrovni 3 % HDP. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po roku 2025 zníži na 30,0 % v roku 2026 a na 28,0 % v roku 2027.

(14) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP v roku 2024 o 0,2 % a v roku 2025 o 2,1 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 2,0 % v roku 2024 a 1,8 % v roku 2025.

(15) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá deficit verejných financií na úrovni 1,4 % HDP v roku 2024, čo okrem iného odráža slabnúci rast daňových príjmov a vyššie výdavky, najmä v súvislosti s indexovanými dôchodkami v subsektore verejnej správy na úrovni regionálnej a obecnej samosprávy, kým pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roku 2024 zvýšiť na 32 %. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 expanzívne na úrovni 0,6 % HDP.

(16) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške 0,1 % HDP (v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023). Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Švédska.

(17) Rada 14. júla 2023 odporučila Švédsku[18], aby v roku 2024 zachovalo zdravú fiškálnu pozíciu. Členské štáty boli pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a pri vypracúvaní svojich rozpočtov na rok 2024 vyzvané, aby zohľadnili to, že Komisia plánuje navrhnúť Rade, aby na základe výsledných údajov za rok 2023 začala postup pri

[18] Odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 252).

nadmernom deficite na základe deficitu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že štrukturálne saldo Švédska dosiahne v roku 2024 úroveň 0,0 % HDP v porovnaní s úrovňou 0,1 % v roku 2023, a teda bude nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálne saldo na úrovni –1 % HDP. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(18) Rada okrem toho odporučila, aby Švédsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platnosť núdzových podporných opatrení v oblasti energetiky. Rada takisto uviedla, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo ich pokračovanie, Švédsko by malo zabezpečiť, aby sa zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly pre úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa odhaduje, že čisté rozpočtové náklady[19] na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2023 na úrovni nižšej ako 0,1 % HDP, v roku 2024 na úrovni nižšej ako 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0 % HDP. Predpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú ukončené čo najskôr v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(19) Rada zároveň Švédsku odporučila aj to, aby zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia na 5,1 % HDP (4,9 % HDP v roku 2023). To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2024 zostanú na stabilnej úrovni 0,2 % HDP.

(20) Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, a za predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 v dôsledku očakávanej obnovy hospodárstva predpokladá na rok 2025 deficit verejných financií na úrovni 0,9 % HDP a pomer dlhu verejnej správy k HDP na úrovni 31,3 %.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy obsiahnuté v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Švédska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Švédsko výrazne urýchlilo vykonávanie reforiem a investícií. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Švédsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 povinnosť preskúmať do marca 2025 každý

[19] Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a prípadne po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

program, pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky EÚ, ktoré sú súčasťou každého programu. Hoci Švédsko dosiahlo pokrok pri vykonávaní politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, problémy pretrvávajú a medzi regiónom hlavného mesta a zvyškom krajiny stále existujú rozdiely. Je dôležité urýchliť vykonávanie politiky súdržnosti a priority dohodnuté v rámci programov zostávajú naďalej relevantné. Je dôležité pokračovať v podpore inovácií, ktoré prispievajú k ďalšej ekologizácii spoločnosti, s cieľom dosiahnuť klimaticky neutrálne hospodárstvo a zároveň ďalej riešiť sociálno-ekonomické rozdiely medzi regiónmi a rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Zásadný význam okrem toho má stále podpora zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie s osobitným zameraním na zraniteľné skupiny, a najmä na skupiny s migrantským pôvodom. Švédsko by na podporu investícií do technológií s významom pre zelenú transformáciu mohlo využívať aj iniciatívu Platforma strategických technológií pre Európu. Rozvoj a výroba čistých technológií a technológií efektívne využívajúcich zdroje vrátane posilnenia hodnotových reťazcov a riešenie nedostatku pracovných síl a zručností sú dôležité z hľadiska dlhodobej udržateľnosti a konkurencieschopnosti švédskych regiónov a ich malých a stredných podnikov.

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, čelí Švédsko viacerým ďalším výzvam, ktoré sa týkajú: i) zhoršovania vzdelávacích výsledkov žiakov, najmä žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom; ii) medzier v zručnostiach, ktoré sú najvýraznejšie v prípade osôb zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a osôb s migrantským pôvodom; a iii) znižovania emisií skleníkových plynov.

(24) Na základe výsledkov testov Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) z roku 2022 sa základné zručnosti švédskych žiakov od roku 2018 zhoršili. Najvýraznejšie zhoršenie nastalo v oblasti matematiky, v ktorej bol podiel žiakov so slabými výsledkami výrazne nad úrovňou cieľa EÚ. Miera slabých výsledkov sa ešte viac zvýšila v prípade žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a rozdiel medzi žiakmi narodenými v krajine a žiakmi s migrantským pôvodom je veľmi vysoký. Pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov navyše negatívne ovplyvňuje kvalitu vzdelávacieho systému a výsledky žiakov.

(25) V roku 2022 malo 15 % všetkých žiakov, ktorí dokončili nižšie sekundárne vzdelanie, známky, ktoré boli príliš nízke alebo neúplné, čo im znemožňuje prihlásiť sa na vyššie sekundárne vzdelanie. Toto sa týka najmä žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom, keďže mnohí z nich nespĺňajú podmienky na vyššie sekundárne vzdelávanie. Táto skupina má nízke zastúpenie aj v súkromných školách, ktorých žiaci majú v priemere lepšie vyhliadky na splnenie predpokladov na ďalšie štúdium. Keďže väčšina pracovných miest vo Švédsku si vyžaduje vyššie sekundárne alebo vysokoškolské vzdelanie, výsledný rozdiel v dosiahnutom vzdelaní zvyšuje aj riziko, že si uchádzač nenájde pracovné miesto, čo má negatívny vplyv na integráciu.

(26) Medzi jednotlivými skupinami existujú veľké rozdiely z hľadiska úrovne zručností a dosiahnutého vzdelania. Tieto rozdiely sú najvýraznejšie v prípade mladých ľudí narodených mimo EÚ, pri ktorých je nižšia pravdepodobnosť dokončenia vyššej strednej školy a nižšia pravdepodobnosť, že sa zamestnajú alebo budú pokračovať vo vzdelávaní či v odbornej príprave, v porovnaní s ľuďmi narodenými vo Švédsku. Tým

sa znižujú ich vyhliadky na zamestnanie a predstavuje to riziko pre schopnosť Švédska ďalej zlepšiť svoju udržateľnú konkurencieschopnosť. Tieto medzery v zručnostiach ešte viac zhoršujú nedostatok pracovných síl, ktorý je obzvlášť zjavný v odvetviach priemyslu a služieb. Zároveň predstavujú veľký problém pre rozvoj a zelenú priemyselnú transformáciu najsevernejších regiónov krajiny.

(27) Vzhľadom na aktuálne politiky sa nezdá pravdepodobné, že Švédsko bude do roku 2030 schopné dosiahnuť svoje ciele v rámci politiky EÚ na zníženie emisií skleníkových plynov. Stále chýbajú aktualizované komplexné scenáre emisií skleníkových plynov, ktoré by odrážali zmeny politík v rokoch 2023 a 2024, keďže v súčasnosti dostupný plán opatrení vlády v oblasti klímy sa zameriava na dlhodobejší horizont do roku 2045 a neobsahuje kvantitatívne scenáre trajektórií emisií na obdobie do roku 2030. Zdá sa však, že viaceré štúdie oficiálnych a nezávislých orgánov potvrdzujú, že súčasné švédske politiky budú viesť k výraznému zaostávaniu Švédska za cieľmi EÚ v oblasti emisií skleníkových plynov do roku 2030. Znižovanie emisií v cestnej doprave má pre Švédsko zásadný význam, ak má dosiahnuť svoje ciele do roku 2030 v rámci politiky EÚ na zníženie emisií skleníkových plynov. Cestná doprava predstavuje tri štvrtiny energetického dopytu po rope a ropných produktoch, ktoré sú vo Švédsku hlavnými zdrojmi emisií skleníkových plynov z fosílnych palív.

(28) Hoci má Švédsko najvyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe energie v EÚ, stále má nevyužitý potenciál týkajúci sa obnoviteľných zdrojov energie. Tento potenciál by sa mohol využiť na uspokojenie potrieb prebiehajúcej elektrifikácie priemyslu na juhu Švédska a na inovačný zelený priemyselný rozvoj a dekarbonizáciu na severe krajiny, ktoré potrebujú ešte väčší objem vyrábanej elektriny. Stále existuje niekoľko prekážok pre rozširovanie výrobnej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov v krajine. To by mohlo viesť k tomu, že Švédsko nedosiahne rozšírenie veternej kapacity o 13 GW a kapacity slnečnej energie približne o 5 GW, ktoré sa plánovalo medzi rokmi 2021 až 2030. Jednu z týchto prekážok predstavujú ťažkosti s udeľovaním povolení pre veternú energiu na mori, ako aj pre pobrežnú veternú energiu. Tieto ťažkosti vyplývajú okrem iného z neefektívnych postupov vydávania povolení a práva veta komunít a orgánov obrany.

(29) Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 premietnuté do odporúčania 1 nižšie vychádzajú z hĺbkového preskúmania Komisie a jej záveru o existencii nerovnováh. Politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta, ktoré súvisia s vysokým dlhom domácností a vysokými cenami nehnuteľností,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Švédsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Znížiť riziká súvisiace s vysokým dlhom domácností a nerovnováhou na trhu s bývaním, a to pomocou zníženia daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov a zvýšenia periodických daní z nehnuteľností a súčasného vývoja primeraných nástrojov na lepšie posudzovanie politík a stanovovanie ich cieľov. Stimulovať investície do bytovej výstavby s cieľom zmierniť najnaliehavejšie nedostatky, a to najmä odstránením štrukturálnych prekážok výstavby. Zlepšiť efektívnosť trhu s bývaním, a to aj zavedením reforiem na trhu s nájomným bývaním;

2. vzhľadom na dlhé omeškania výrazne urýchliť vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté

priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania vrátane vzdelávania žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom, a to riešením trvalého nedostatku kvalifikovaných učiteľov, zabezpečením rovnakých príležitostí na prístup v školskom systéme a ďalšou podporou prechodu žiakov do vyššieho sekundárneho vzdelávania. Rozvíjať zručnosti pracovnej sily, najmä pracovníkov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a ľudí s migrantským pôvodom prostredníctvom cielených opatrení v príslušných oblastiach politiky a zdrojov s cieľom pomôcť im začleniť sa do trhu práce;

4. zabezpečiť dosiahnutie cieľov zníženia emisií skleníkových plynov, a to najmä znížením emisií z cestnej dopravy a urýchlením a zefektívnením postupov vydávania povolení na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä pokiaľ ide o veternú energiu na mori a pobrežnú veternú energiu.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka